

Helmihopeatäplä.

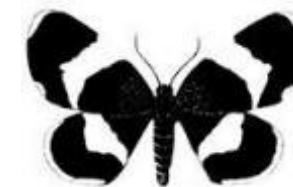
Kuva: Juha Jantunen

Joutseno 2025

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta 2023-2025 – Sarja vaisuja ja vaatimattomia päiväperhoskesiä

Kimmo Saarinen 9.12.2025

Baptria 49(1): 4–23.

Valtakunnallisen päiväperhosseurannan vuosi 2023

Vaatimattoman edelliskesän vaatimaton jälkeläinen

Kimmo Saarinen
Kirjoittajan osoite – Author's address: Hönöntie 2, FI-54100 Joutseno. Sähköposti: nafi@perhostutkijainseura.fi

Seurantaruujuja ja päiviä enemmän kuin koskaan, mutta perhosia vähiten kuuteen vuoteen – vuodentakaisella alkulauseella samaa vauhtia liikkeelle. Perhoskesä oli kautta linjan edellisen tasoinen ja näköinen. Etelässä päiväperhosia oli tavallista vähemmän, mutta pohjoisen parempaa kautta värittivät lukuisat aluevalloitus. Kaksi kolmesta lajista jäi keskivertovuoden luvuistaan – varsinkin sinisiipisten ahdinko ei ota helpottaakseen.

Baptria 50(1): 4–27.

Valtakunnallisen päiväperhosseurannan vuosi 2024

Jo kolmas vaisu perhoskesä peräkkäin

Kimmo Saarinen
Kirjoittajan osoite – Author's address: Hönöntie 2, FI-54100 Joutseno. Sähköposti: nafi@perhostutkijainseura.fi

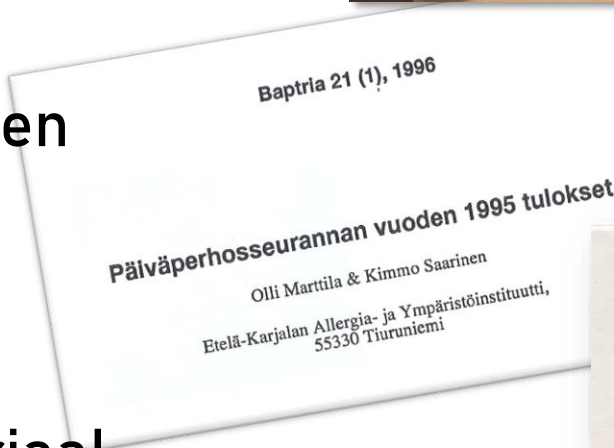
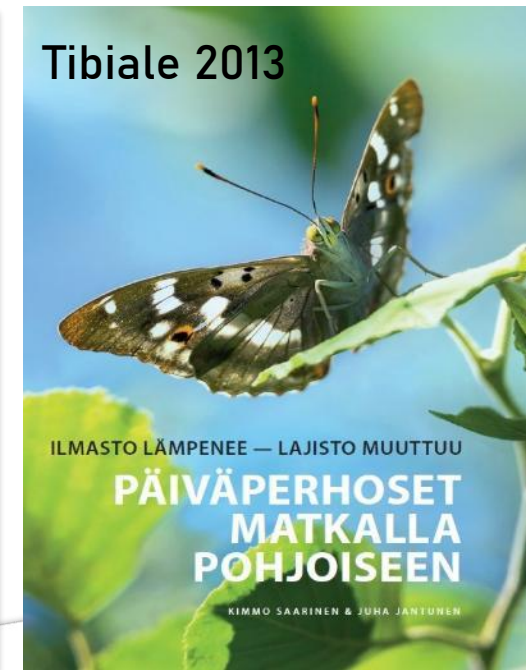
Olosuhteet keväästä syksyyn ennätyslämpimät, varsinkin pohjoisessa, ja seurantakin kattavampaa kuin koskaan – silti tilastoihin jäi yksi keuhnoimmista päiväperhoskesistä kolmeen vuosikymmeneen! Hellepäivät lennättivät perhosia aikaisin ja monia useammassakin sukupolvessa. Amiraaleja, karttaperhosia ja naurisperhosia riitti, nokkosperhosia ja neitoperhosia ei niinkään. Etelässä uudempien tulokkaiden asemat vahvistuivat ja pohjoisessa monia tavallisempia havaittiin uusilta elinalueilta. Oikeita Lapin lajeja sen sijaan saatiin seurantaan vähän – tunturilajeille jo liiankin lämmintä vai harrastajat vain liikkeellä väärään aikaan?

kesä
2025?

Mikä päiväperhosseuranta?

- Käynnistyi 35 vuotta sitten (1991)
 - Suomen päiväperhoset – vähenevät?
 - Perustietoa päiväperhosten levinneisyydestä ja runsaudesta – sekä näiden muutoksista
- Yksinkertaiset "kaikille sopivat" menetelmät – "*citizen science!*"
 - Paperilomakkeilta Lajitietokeskukseen (Hatikka 2008-2017, Vihko 2018-)
- Säännöllinen vuosipalaute
 - 34 vuosijulkaisua ja 43 muuta seurantakirjoitusta = 515 sivua Baptriaa!
- Yhteensä 142 seurantajulkaisua, mm. 21 tieteellistä tutkimusartikkelia

Hyönteisseurannan aktiivi innostuu pienistä ja arkisista luontohavainnoista

Kimmo Saarinen esittelee Valtakunnallisessa päiväperhosseurannassa kertynyttä aineistoa. Havaintoruutuja on kertynyt varsin kattavasti eri puolilta Suomea, mutta tyhjiä ruutuja on vielä etenkin maan pohjoisosissa.

TEKSTI:

Susu Rytteri¹, Janne Heliölä¹, Ida-Maria Huikkonen¹, Mikko Kuussaari¹, Kimmo Saarinen² & Anna Suuronen¹

¹ Suomen ympäristökeskus (SYKE), Biodiversiteettikeskus, Maankäyttö ja kaupungistuminen, Latokartanonkaari 11, 00790 Helsinki.

² Suomen Perhostutkijain Seura ry (SPS), kotiosoite: Hönöntie 2, 54100 Joutseno.

LAJI.FI
SUOMEN LAJITIEGÄRSTYS
FINLANDS ARTDATABANKEN
FINNISH BIODIVERSITY INFO FACILITY

Arviointiperheiden (E. Suonen)
Arviointiperheiden (P. Heliölä)
Arviointiperheiden (C. Heliölä)
Arviointiperheiden (C. Heliölä)
Arviointiperheiden (C. Heliölä)

116 päiväperhoslajia ja
6,78 miljoonaa päiväperhosta

✓ 205 325 havaintopäivää
=vapaaehtoistyötä varovastikin arvioiden
yli 2,5 miljoonan euron edestä!

Vrt. seurannan kokonaisrahoitus
vuosina 1991-2022 noin 160 000 euroa

✓ 2 923 havaintoruutua
=valtakunnallinen kattavuus (76 %
Suomen 10x10 km peninkulmaruuduista)

Valtakunnallinen

päiväperhos-
seuranta

1991-2022

Etelä-Karjalan Allergia-
ja Ympäristöinstituutti

2022-

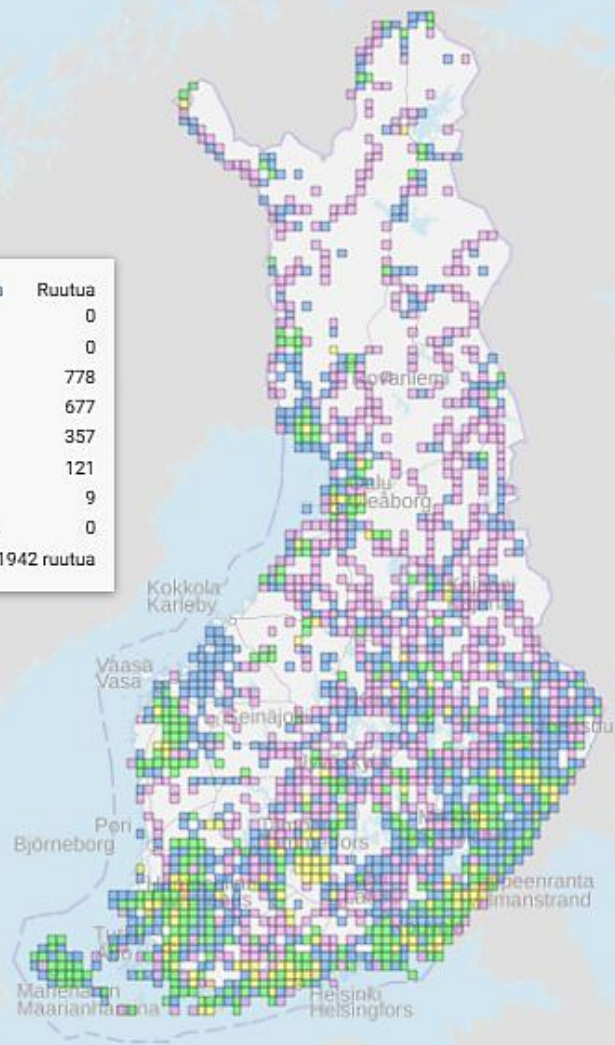
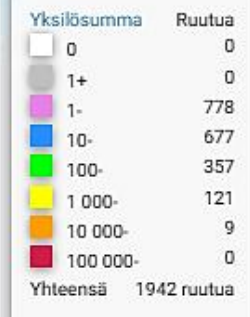
Lukujen päivitys 2025:

- 116 päiväperhoslajia
- 7,49 miljoonaa päiväperhosta
- 229 000 havaintopäivää
- 3 109 havaintoruutua

Havaintoruudut 2023-2025

Yhteensä 175 uutta ruutua (10x10 km)

2023-2025: 1942 / 3859 ruutua = 50,3 %

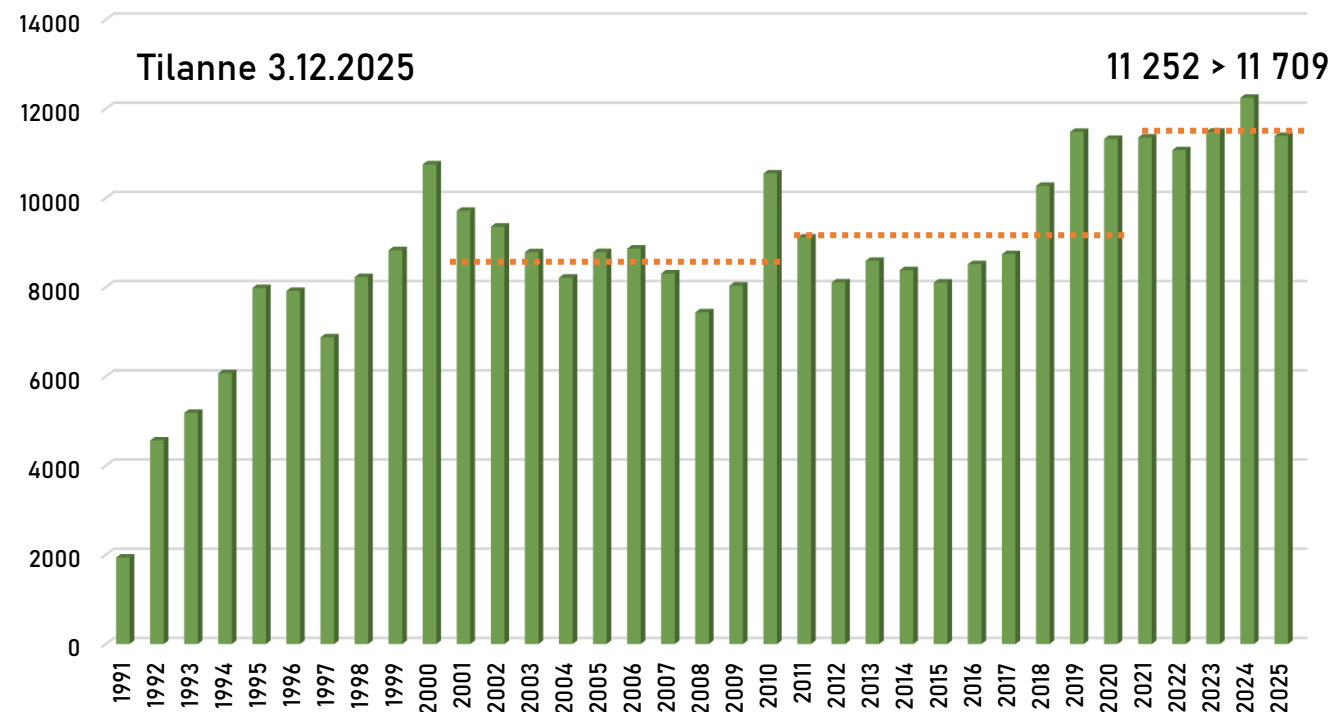
200 km

© Maanmittauslaitos

2023-2025: Aktiivinen havainnointi jatkuu!

Keskimäärin	2023-2025	2020-2022	2000-luku	vs. 20-22
Osallistujia	229	242	218	-5 %
10x10 km ruutuja	1 155	934	735	+24 %
Havaintopäiviä	8 686	8 508	7 005	-2 %
Päiviä / ruutu	7,5	9,1	9,5	-18 %

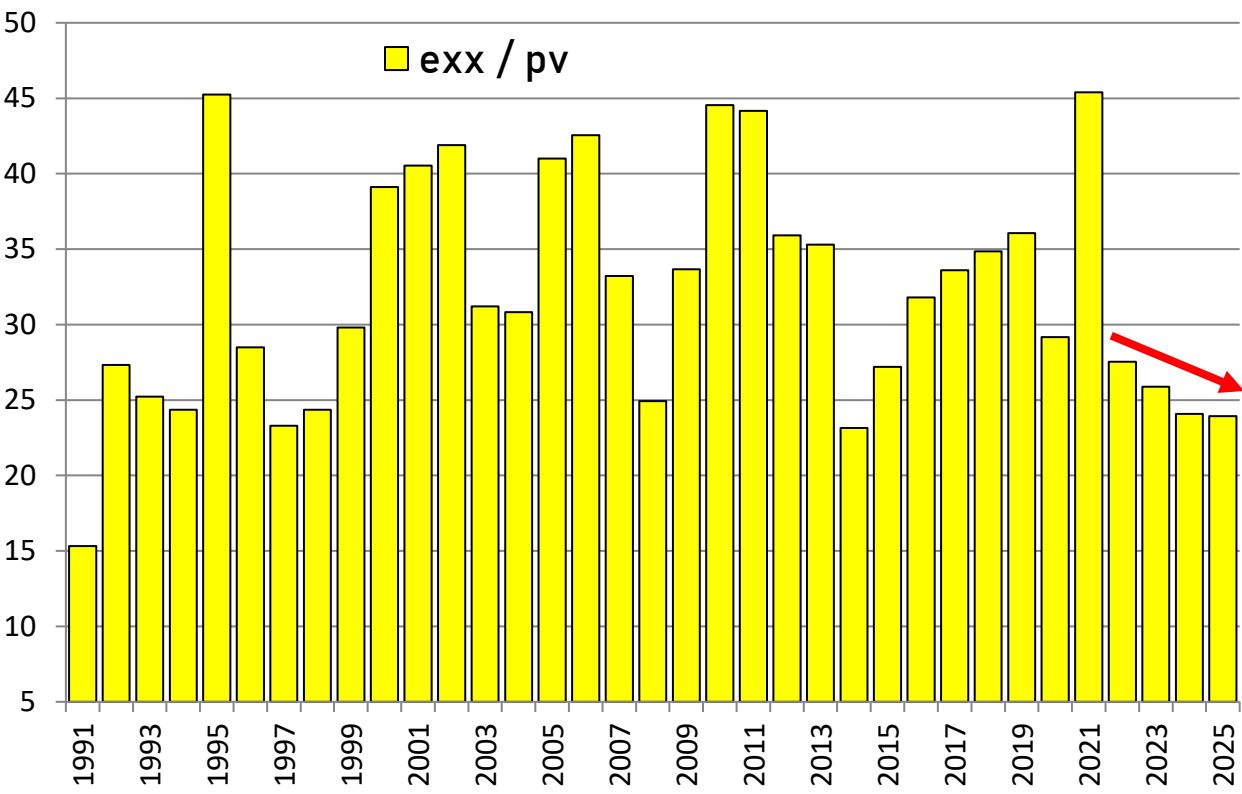
Lajitietojen kertymä (havaintoja seurantaruuuduista yhteensä)

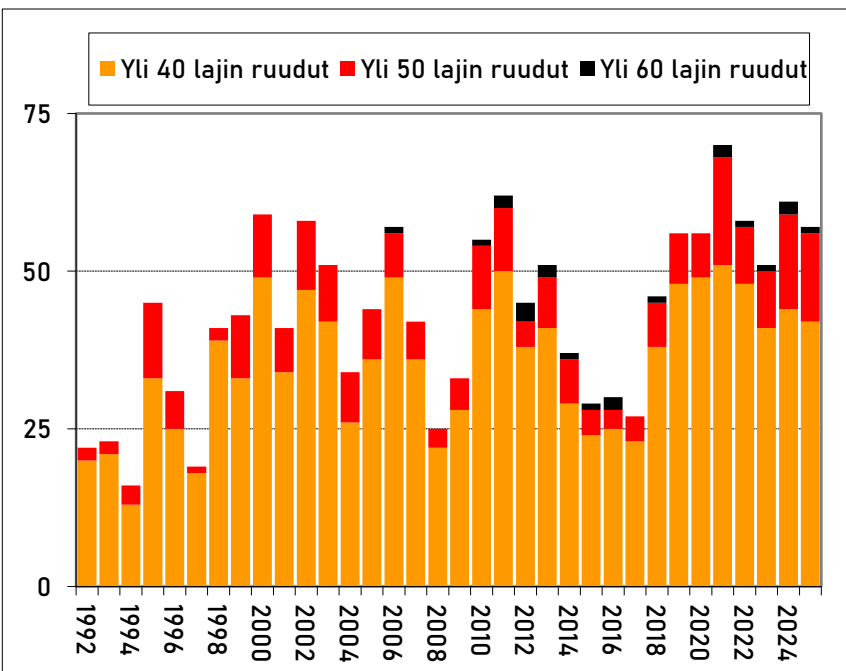
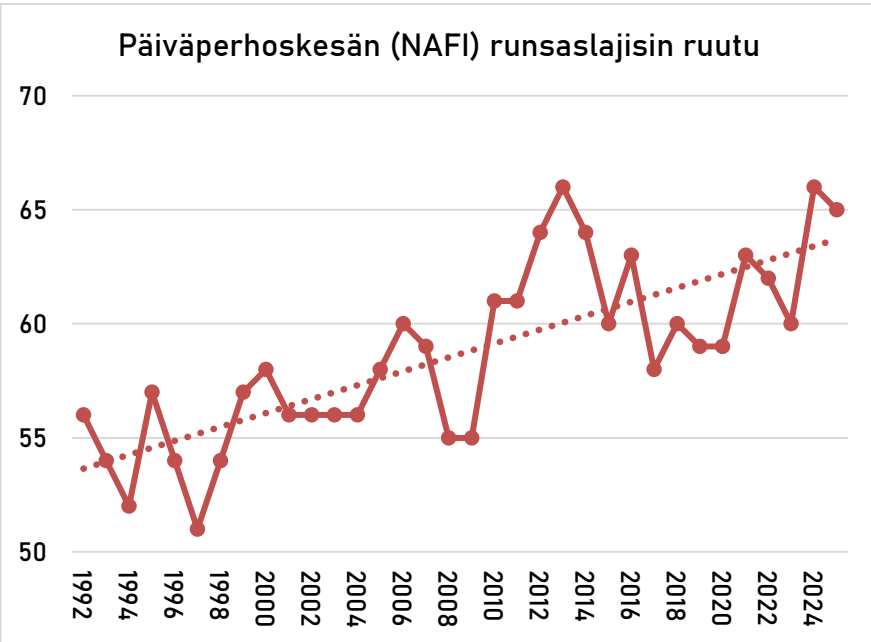
Harvinaisen vaisuja perhoskesiä

Keskimäärin	2023-2025	2020-2022	2000-luku
Lajeja	105	106	104
Yksilöitä	213 985	289 665	235 008
Perhosia / päivä	24,6	34,0	33,6
40 lajin ruutuja	57	61	47

vs. 20-22
-1 %
-26 %
-28 %
-7 %

vuosi	exx/pv
2021	45
1995	45
2010	45
2011	44
2006	43
2002	42
2005	41
2001	41
2000	39
2019	36
2012	35
2013	35
2018	35
2009	34
2017	34
2007	33
2016	32
2003	31
2004	31
1999	30
2020	29
1996	29
2022	28
1992	27
2015	27
2023	26
1993	25
2008	25
1998	24
1994	24
2024	24
2025	24
1997	23
2014	23
1991	15

2020-luvulla heikoimmin selvinneitä

Yksilö- ja ruutumäärät pienentyneet eniten 2021-2025 vs. 2000-2020 (vuosikeskiarvot)

yksilöt

Tesmaperhonen (<i>A. hyperantus</i>)	-13 412
Neitoperhonen (<i>A. io</i>)	-8 160
Niittyhopeatäplä (<i>B. selene</i>)	-3 098
Lauhahiipijä (<i>T. lineola</i>)	-3 059
Loistokultasiipi (<i>L. virgaureae</i>)	-2 974
Ohdakeperhonen (<i>V. cardui</i>)	-2 724
Angervohopeatäplä (<i>B. ino</i>)	-2 300
Hopeasinisiipi (<i>P. amandus</i>)	-2 106
Niittysinisiipi (<i>C. semiargus</i>)	-1 178
Juolukkasiniisiipi (<i>A. optilete</i>)	-1 047

Keskimäärin

+96

ruudut

Ohdakeperhonen (<i>V. cardui</i>)	-50
Hopeasinisiipi (<i>P. amandus</i>)	-47
Loistokultasiipi (<i>L. virgaureae</i>)	-30
Juolukkasiniisiipi (<i>A. optilete</i>)	-26
Niittysinisiipi (<i>C. semiargus</i>)	-26
Lehtosiniisiipi (<i>A. artaxerxes</i>)	-26
Ketokultasiipi (<i>L. hippothoe</i>)	-23
Sinappiperhonen (<i>P. edusa</i>)	-15
Rinnehopeatäplä (<i>F. niobe</i>)	-13
Hohtosiniisiipi (<i>P. icarus</i>)	-11

keskimäärin

+18

Sinappiperhonen (<i>P. edusa</i>)	-99 %
Ohdakeperhonen (<i>V. cardui</i>)	-84 %
Tundrasiniisiipi (<i>A. aquilo</i>)	-72 %
Pikkuapollo (<i>P. mnemosyne</i>)	-71 %
Lehtosiniisiipi (<i>A. artaxerxes</i>)	-69 %
Luhtakultasiipi (<i>L. helle</i>)	-68 %
Muurahaissiniisiipi (<i>P. arion</i>)	-68 %
Hopeasinisiipi (<i>P. amandus</i>)	-67 %
Tummakirjosiipi (<i>P. alveus</i>)	-64 %
Neitoperhonen (<i>A. io</i>)	-61 %

Keskimäärin

+120 %

Sinappiperhonen (<i>P. edusa</i>)	-90 %
Tundrasiniisiipi (<i>A. aquilo</i>)	-62 %
Rinnehopeatäplä (<i>F. niobe</i>)	-49 %
Täpläverkkoperhonen (<i>M. cinxia</i>)	-46 %
Valkotäpläpaksupää (<i>H. comma</i>)	-42 %
Luhtakultasiipi (<i>L. helle</i>)	-41 %
Lehtosiniisiipi (<i>A. artaxerxes</i>)	-38 %
Tummakirjosiipi (<i>P. alveus</i>)	-37 %
Sarakylmänperhonen (<i>O. norna</i>)	-35 %
Ohdakeperhonen (<i>V. cardui</i>)	-30 %

keskimäärin

+51 %

Valokuvat: Juha Jantunen

Sinisiipien viiden vuoden vaisu veisu

TEKSTI: KIMMO SAARINEN

Sinisiipistä ei ole paljon myönteistä kerrottavaa. Lajien runsaudessa on tapahtunut merkittävää hiipumista kahtena viimeisenä vuotena, jolloin niiden määrät ovat jääneet noin puoleen aikaisempien seurantavuosien tasoista.

Lehtosiniisiipi

Loistokultasiipi

Hopeasinisiipi

Rinnehopeatäplä

Ohdakeperhonen

2020-luvulla parhaiten menestyneitä

Yksilö- ja ruutumäärät nousseet eniten 2021-2025 vs. 2000-2020 (vuosikeskiarvot)

Sitruunaperhonen (G. rhamni)	+14 272	Ruostepapurikko (L. megera)	>999 %
Nokkosperhonen (A. urticae)	+7 026	Kuusamaperhonen (L. camilla)	>999 %
Kangasperhonen (C. rubi)	+5 702	Tummakultasiipi (L. tityrus)	>999 %
Amiraali (V. atalanta)	+4 195	Idänhäränsilmä (H. lycaon)	+560 %
Keisarinviitta (A. paphia)	+4 107	Lapinkeltaperhonen (C. hecla)	+304 %
Pihlajaperhonen (A. crataegi)	+2 895	Keisarinviitta (A. paphia)	+289 %
Metsänokiperhonen (E. ligea)	+2 859	Jalavanopsasiipi (S. w-album)	+282 %
Karttaperhonen (A. levana)	+2 284	Pikkuhäiveperhonen (A. ilia)	+250 %
Naurisperhonen (P. rapae)	+1 724	Kääpiöhopeatäplä (B. improba)	+236 %
Tummapapurikko (L. maera)	+1 691	Peltovirnaperhonen (L. juvernica)	+233 %

Keskimäärin +96

keskimäärin +120 %

Sitruunaperhonen (G. rhamni)	+252	Ruostepapurikko (L. megera)	>999 %
Keisarinviitta (A. paphia)	+153	Tummakultasiipi (L. tityrus)	+740 %
Lanttuperhonen (P. napi)	+149	Kuusamaperhonen (L. camilla)	+700 %
Karttaperhonen (A. levana)	+127	Peltovirnaperhonen (L. juvernica)	+349 %
Pihlajaperhonen (A. crataegi)	+112	Pikkuhäiveperhonen (A. ilia)	+296 %
Amiraali (V. atalanta)	+98	Helmihopeatäplä (I. lathonia)	+196 %
Suruvaippa (N. antiopa)	+97	Ruijannokiperhonen (E. medusa)	+167 %
Kangasperhonen (C. rubi)	+95	Lapinverkkoperhonen (E. iduna)	+164 %
Suokeltaperhonen (C. palaeno)	+88	Karttaperhonen (A. levana)	+149 %
Nokkosperhonen (A. urticae)	+83	Kalliosinisiipi (S. orion)	+134 %

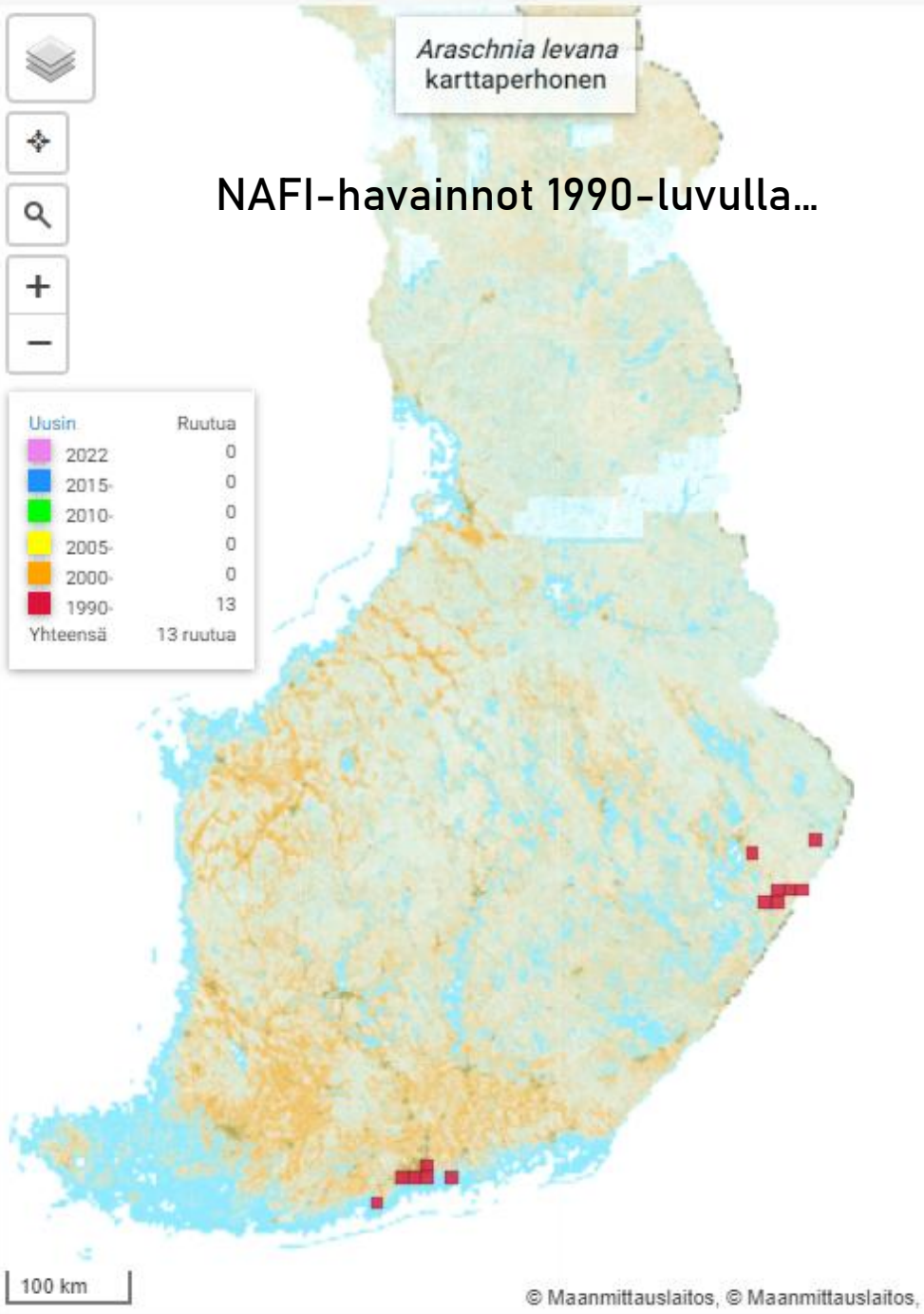
keskimäärin +18

keskimäärin + 51 %

>100 uutta ruutua 2021-2025:

Sitruunaperhonen (G. rhamni)	345
Suokeltaperhonen (C. palaeno)	297
Keisarinviitta (A. paphia)	269
Lanttuperhonen (P. napi)	229
Tesmaperhonen (A. hyperantus)	220
Suruvaippa (N. antiopa)	219
Karttaperhonen (A. levana)	218
Kangasperhonen (C. rubi)	215
Lauhahiipijä (T. lineola)	205
Nokkosperhonen (A. urticae)	204
Metsänokiperhonen (E. ligea)	190
Angervohopeatäplä (B. ino)	177
Amiraali (V. atalanta)	172
Pursuhopeatäplä (B. euphrosyne)	166
Pihlajaperhonen (A. crataegi)	155
Auroraperhonen (A. cardamines)	152
Loistokultasiipi (L. virgaureae)	148
Ritariperhonen (P. machaon)	144
Ketosinisiipi (P. idas)	143
Paatsamasinisiipi (C. argiolus)	140
Herukkaperhonen (P. c-album)	140
Virnaperhonen (L. sinapis)	134
Neitoperhonen (A. io)	134
Niittyhopeatäplä (B. selene)	130
Ratamoverkkoperhonen (M. athalia)	128
Tummapapurikko (L. maera)	126
Kangassinisiipi (P. argus)	122
Orvokkihopeatäplä (S. aglaja)	119
Ketohopeatäplä (F. adippe)	118
Piippopaksupää (O. sylvanus)	113
Juolukkasinisiipi (A. optilete)	112
Metsäpapurikko (L. petropolitana)	111
Haapaperhonen (L. populi)	109

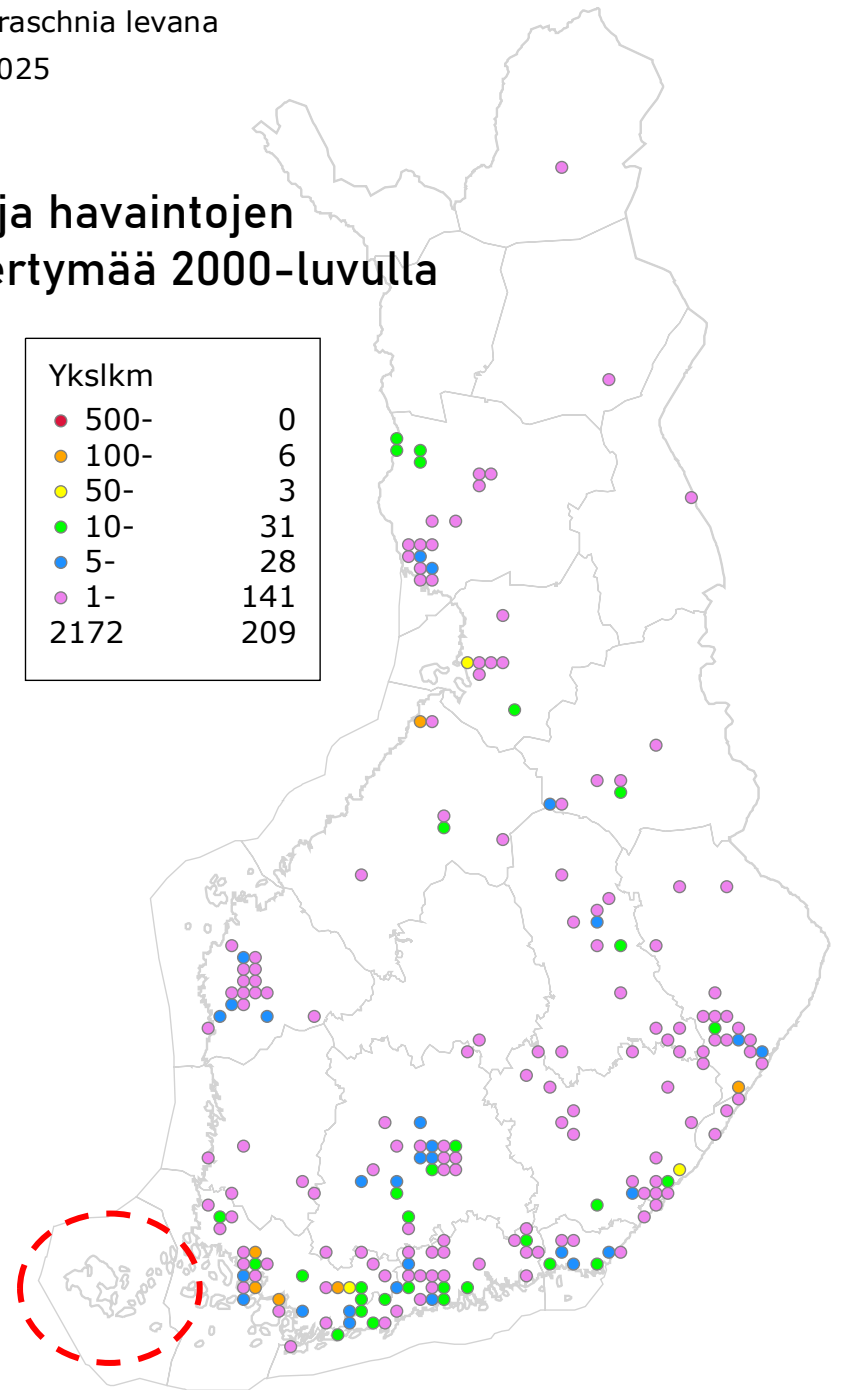
- Ainakin 1 uusi ruutu 102 lajille

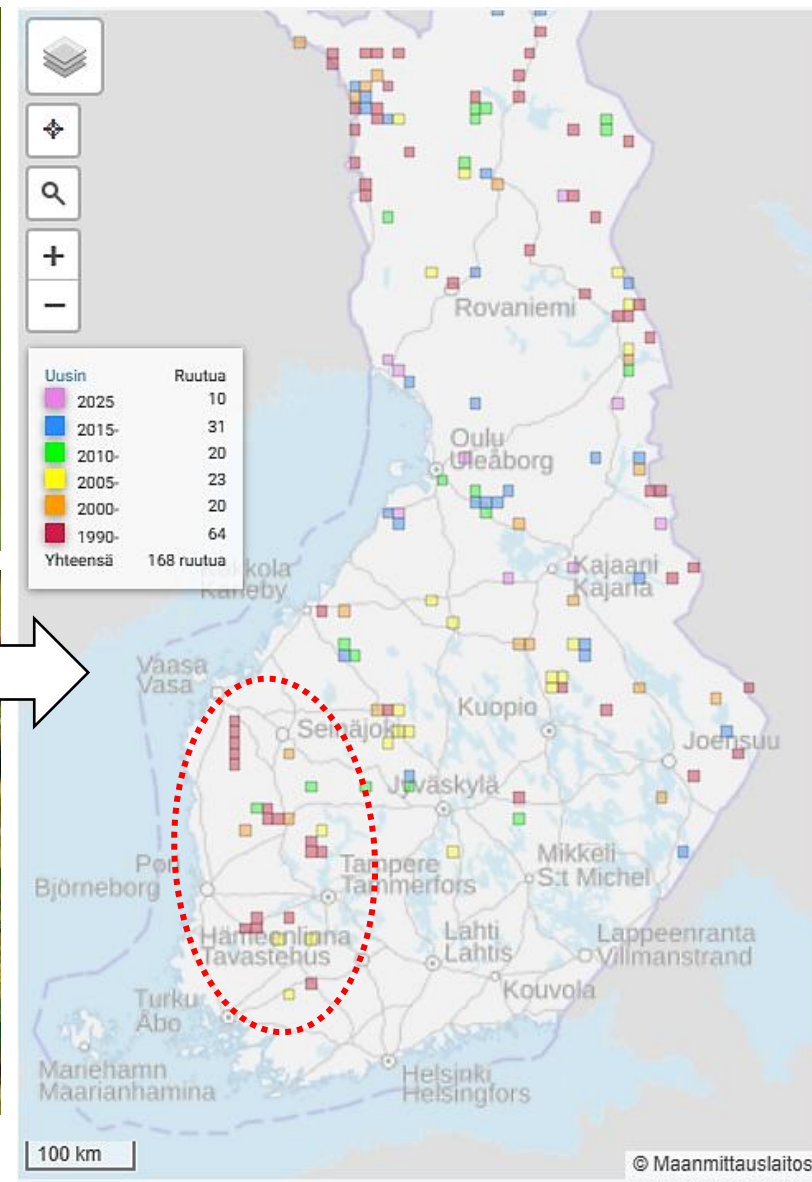
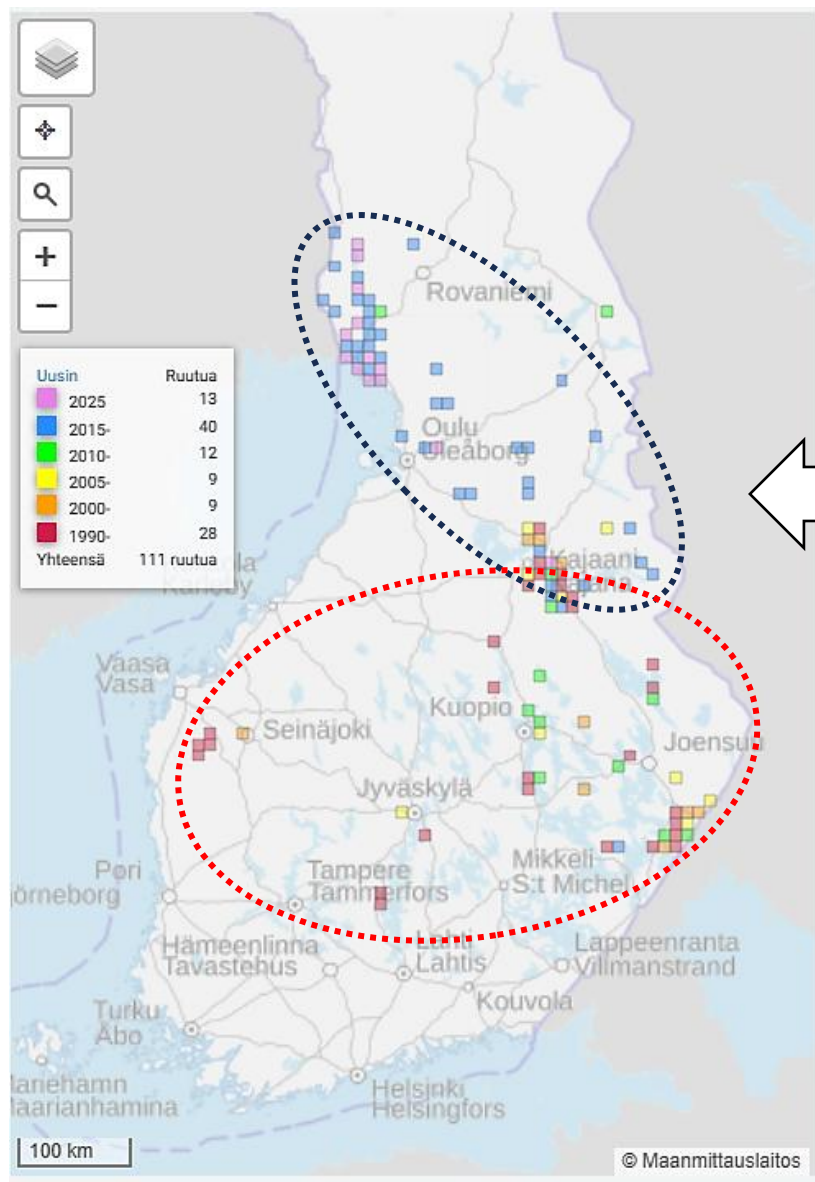
Araschnia levana
2025

... ja havaintojen
kertymää 2000-luvulla

Yksikm	
500-	0
100-	6
50-	3
10-	31
5-	28
1-	141
2172	209

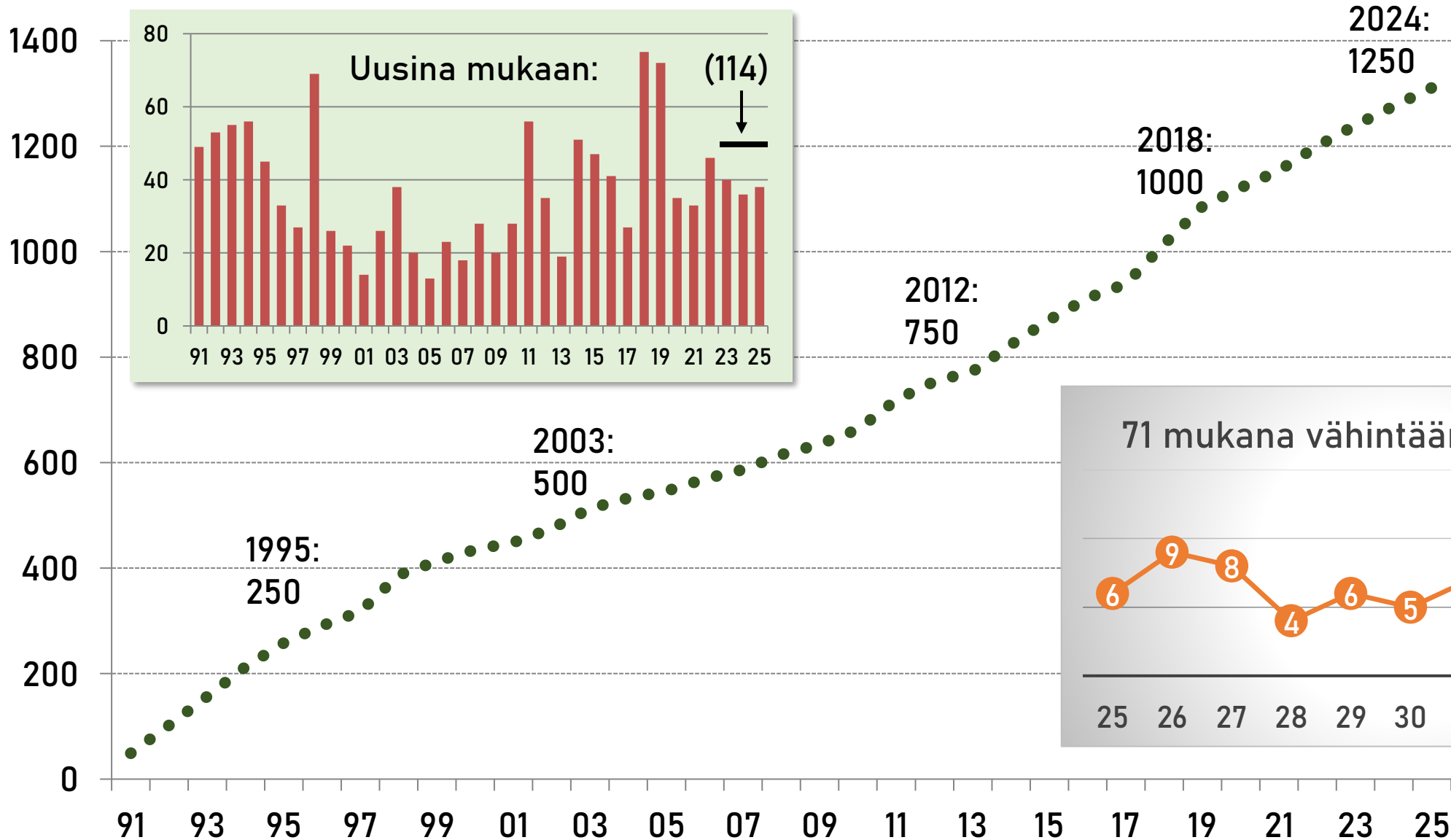

Elinalueiden eteläosatkin jo hiljenevät

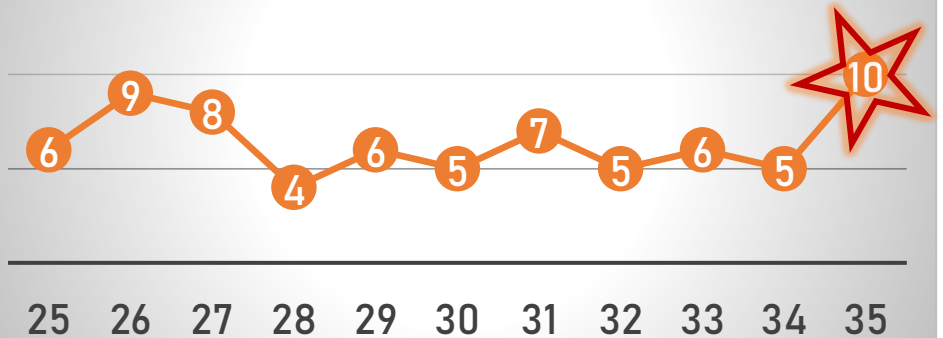
Valokuvat: Juha Jantunen, Pekka Ojalainen

NAFI elää osallistujiensa myötä!

Hyttinen Juha
Järvinen Orvo
Keltanen Seppo
Liljeblad Markku
Malinen Pekka
Sappinen Juhani
Tahvanainen Kari
Vanhanen Hannu
Viitanen Esko

71 mukana vähintään 25 vuotta!

NAFI tiivistettynä 2023-2025

- 345 tietoa lähettänyttä, 26 000 havaintopäivää
- 642 000 perhosta ja 108 lajia 1 942 ruudusta
- 26 uutta eliömaakuntahavaintoa (14 / 7 / 5)
- 13 lehtikirjoitusta ym. julkaisua
- 66 % Lajitietokeskuksen päiväperhosista!

LAJI.FI Aineistopyynnöt

Tervetuloa aineistopyyntöjen hallintajärjestelmään!

Aineistopyynnöt

Siirry aineistopyyntöön valitsemalla se luettelosta.

Keskeneräiset pyynnöt

Kaikki pyynnöt

Vuosi:

2025

NAFI-aineistopyyntöjä
vuonna 2025
yhteensä 333 (>3.12.)

Ympäristöministeriölle ja
SYKEN porukalle

iso kiitos

seurantaan kohdentuneesta
tuesta!

Päiväperhoset ilmentävät herkästi ympäristössä tapahtuvia muutoksia. Oivallus on siinä, että perhosia seuraamalla saadaan vihjeitä myös muiden pieneläjiä hyvinvoinnista, joukosta joka on kymmenkertaisesti, satakertaisesti perhosia suurempi. Tuhansia ja taas tuhansia lajeja, joista ei tiedetä sen enempää, mutta osataan arvata: kun perhonen tekee lähtöä, taintumassa on lukematon joukko muitakin. Ja tietysti toisinpäin: pieni kimmeltävä lantti kedolla tai niityllä on elävä vihje monimuotoisuudesta ja hyvinvoinnista. Pitämällä huolta kultasiivestä, sinisiivestä ja hopeatäplästä turvataan sitä luontoa, joka Suomessa on kaikkein rikkainta.

*“On liikeradat niin sirot, vaik on parikin liikakiloo
On askeleensa niin kevyt, vaikka soisi heavylevy.
Liihottaa lurexsiipinen, ihana humppaperhonen”*

- Eläkeläiset -

